Od klikania k mysleniu - mediálna gramotnosť v školskej praxi

Alena Rapčan Štrompová

ZŠ Ľudovíta Fullu

Maurerova 21, Košice

alena.strompova@gmail.com

slovenský jazyk a literatúra

mediálna výchova

školské médiá

supervízia

15 rokov

vízia a misia školy

(RUP)

Prierezové gramotnosti - sprievodca

mediálna výchova

školské médiá

supervízia /

koordinátor kritického myslenia

DETI 7 – 11 ROKOV

- Čas, stopky
- Telefonovanie, videohovory
- Pozeranie filmov, seriálov, YouTube
- Hranie zložitejších hier
- Vzdelávacie aplikácie + úlohy do školy
- Hudba a pesničky
- Fotografovanie, albumy
- Kamera, strih, prvé úpravy
- Grafiky
- Sledovanie dokumentov a náučných videí
- Prvé maily, chaty
- Edupage
- Zdieľanie času s rodičmi

DIGITÁLNI RODIČIA

MLADÍ

12 – 15 ROKOV

16 – 18 ROKOV

- Komunikácia
- Sociálne siete
- Oddych
- Hranie hier
- Sledovanie videí
- Hudba
- Fotografovanie
- Úprava fotiek a videí
- Vzdelávanie
- E-maily
- Vyhľadávanie informácií
- Online nakupovanie
- Banky
- Spravodajstvo
- Podcasty
- Športové výsledky
- Recepty
- Návody
- Podpora streamerov a influencerov
- Mapy, Navigácia
- Kalendár a pripomienky, to-do listy
- Online stretnutia
- Čítanie
- Tvorba obsahu
- Chaty a skupiny
- AR filtre
- Fitness a zdravie
- Sledovanie filmov a seriálov
- Online doučovanie
- Digitálne hry a simulácie
- Cestovanie a plánovanie výletov
- Zdieľanie obsahu
- Kreatívne aplikácie
- Online petície a spoločenské aktivity
- Hlasovky

DIGITÁLNI RODIČIA

Full TV
16. DECEMBER 2021

6.-8. ročník / pred 7 rokmi

môj čas a médiá, mediálny denník

delenie médií, história médií

filmový vs. skutočný hrdina

filmová realita

závislosť na TV

reality show a prezentované hodnoty

vplyv reklamy

printové médiá, **bulvár**

sociálne médiá

identita v online priestore

komunikácia v online priestore

kyberšikana

mäkké zručnosti

technické zručnosti

publikovanie mediálneho obsahu

6.-7. ročník /súčasnosť

môj čas a médiá, mediálny diagram

delenie médií, história médií

názory, domnienky, fakty

zdroje informácií

argumentácia

rešpektujúca komunikácia

charakterové vzdelávanie

globálne vzdelávanie

identita v online priestore

komunikácia v online priestore

digitálna bezpečnosť

toxické správanie a skupiny

vplyv influencerov

producenti mediálnych obsahov

technické zručnosti, publikovanie

AI

Návrhy žiakov

Participácia žiakov sa uskutočnila v rámci hodín. Týkala sa predovšetkým obsahu mediálnej výchovy (v budúcnosti od piateho ročníka). Vyjadrovali sa žiaci 4. a 5. ročníka, Uvádzame súhrn najčastejších názorov.

Chceme nakrúcať rozhovory a ankety. Chceme strihať videá a uverejňovať ich. (5.roč.)

Páčila sa nám hodina, kde sme volili. Takéto dobrodružné hodiny by boli super. (4. roč.)

Chceli by sme sa rozprávať o sociálnych sieťach, tiktoku a o tom, čo robíme na internete. (5. roč.)

Mohli by sme sa učiť programovať a robiť stránky. Tiež by sme sa mohli rozprávať o hrách. (4. roč.)

Myslíme si, že by sme sa mali viac rozprávať a učiť o AI. Veď už bežne používame ChatGPT. (5. roč.)

Mne sa páčilo ako sme diskutovali o rôznych tvrdeniach. Mali sme debatu a hlasovali. To sa mi zdá užitočné. 5. roč.)

1. ROČNÍK

Mamka, naša hrdinka

NIE!

2. ROČNÍK

Rozprávkové výroky

Online pohoda

Komu veriť

3.-4. ROČNÍK

Voľba starostu

Noví spolužiaci

5. ROČNÍK

Mediálny diagram

Medzinárodný obchod

Fakt alebo názor

6. ROČNÍK

Rybári

Kde deti spia

Cesta do školy

Debata

7. ROĆNÍK

Noví spolužiaci

Prečo ostať?

PRÍRUČKA AKTIVÍT

SPOLOČNE O KRITICKOM MYSLENÍ

Príručka je súčasťou projektu v ročnom vzdelávacom programe Komenského inštitútu.

Realizované v Základnej škole Ľudovíta Fullu v Košiciach.

komenského inštitút
REALIZUJE ŽIVICA

NOVÍ SPOLUŽIACI

Alena Rapčan Štrompová, Frederika Škrábalová

cieľová skupina: 5.-9. ročník ZŠ

Aktivita je realizovateľná aj v nižších ročníkoch. Cieľom je pomenovať predsudky a skúmať, odkiaľ pochádzajú. Žiaci pracujú v menších skupinách, kde pomenúvajú svoje postoje (pozitívne aj negatívne) voči prijatiu fiktívnych nových spolužiakov. Tí majú istý druh znevýhodnenia (každý iné). Na záver žiaci prezentujú svoje názory a nastáva reflexia.

Delenie do skupín v tejto aktivite by malo byť komfortné a vytvárať bezpečné prostredie. Diskusia sa dotýka citlivých tém, na ktoré môžu byť už vo vyšších ročníkoch veľmi vyhrotené názory, ktoré treba komunikovať citlivo a premyslene. Na tabuľu sme napísali mená dvoch žiakov Jarko a Jarka a priradili im znevýhodnenia alebo charakteristiky, ktoré spoločnosť neprijíma bez predsudkov.

Vo vyšších ročníkoch sme napríklad pridali aj Poruchy autistického spektra, ťažšie choroby, alebo iné náboženstvá, pretože tam už predpokladáme istý vedomostný a možno aj skúsenostný rozmer. Vyšším vekom množstvo predsudkov a odmietavých postojov, žiaľ, pribúda.

V nižších ročníkoch sme striedali zväčša nasledovné:
Jarko - na vozíčku / Róm / nemý / veľmi chudobný
Jarka - slabozraká / Černoška / bez ruky / veľmi chudobná

Zaujímavé momenty

Vo všetkých realizovaných triedach žiaci mali najväčšie predsudky voči rómskym spolužiakom. Všade zaznelo slovné spojenie "slušný a neslušný Róm". Tvrdenia a názory neboli ani v jednom prípade podložené vlastnou skúsenosťou, ale prevzatými názormi a informáciami z médií, najčastejšie zo spravodajstva.

Vyjadrenie učiteľov

Bolo zaujímavé počuť názory žiakov a ich zamyslenie sa nad tým, či aj my sami niekedy posudzujeme druhých bez toho, aby sme ich skutočne poznali. Poučenie pre každého z hodiny je, že by sme sa mali snažiť spoznávať ľudí bez predsudkov, byť otvorení a rešpektujúci voči každému a presne takí boli aj žiaci na hodine, navzájom sa počúvali, dopĺňali, pochvália hlavne vytvorili skvelú atmosféru, kde sa každý cítil slobodne a uvoľnene.

Frederika Škrábalová
pedagogická asistentka

MAMKA - NAŠA HRDINKA

Michaela Radačovská, asis. Jana Imrová

cieľová skupina: 1. ročník ZŠ

Aktivita bola realizovaná v prvom ročníku v rámci predmetu Človek a spoločnosť. Hodinu viedla triedna pani učiteľka Miška. Prepojila slovenský jazyk a mediálnu výchovu. Deti prostredníctvom opisovania, diskusie a tvorivých aktivít objavovali zobrazenie a rolu mamy v reálnom živote i v médiách. Rozvíjali slovnú zásobu, kritické myslenie a citové väzby. Záver hodiny patril reflexii a jednoduchému vyjadreniu vďaky vlastnej mame prostredníctvom milej pohľadnice.

Pani učiteľka po úvodnej diskusii deťom postupne ukazovala rôzne zobrazenia matiek v médiách a umení (ilustrácie v rozprávkových knihách, ilustračné fotografie z časopisov, reklám a i.). Deti opisovali mamy, ktoré videli a intuitívne im priraďovali charakteristiky, niekde opisovali ich pocity (napr.: mamka sa obáva o svoje deti, na tomto obrázku je mamka smutná a chorá).

Po zhliadnutí všetkých vyobrazení pomenúvali spoločné znaky zobrazených mám, ktoré spísali na tabuľu (dobrá, starostlivá, milá, usmievavá).

Nasledovalo porovnávanie fikcie so skutočnosťou - čo majú tieto fiktívne mamky spoločné s ich skutočnou mamou.

Po tejto aktivite nasledovala práca s Dixit kartami: úlohou detí bolo vybrať si jednu kartičku, ktorá akýmkoľvek spôsobom charakterizuje ich mamku. S vybranou kartičkou si žiaci posadali okolo veľkého hárku papiera. Postupne každý jeden z nich ukázal kartičku, vysvetlil, prečo si takúto vybral a aká je ich mamka (napr.: Vybral som si kartu, na ktorej je vtáčik, pretože moja mamka si rada spieva).

Zaujímavé momenty

Prváci na vyzvanie pani učiteľky, aby vymenovali informačné zdroje, vymenovali počítač, tablet, internet, televíziu, dokonca umelú inteligenciu. Až po výraznom navádzaní pani učiteľky pomenovali knihy a časopisy. Práca s Dixit kartami pomohla deťom charakterizovať mamky veľmi tvorivo, úsmevne a slobodne.

Vyjadrenie učiteľov

Pozitívne vnímam prepojenie predmetov slovenský jazyk, človek a spoločnosť a mediálna výchova. Hodinou som podporovala mäkké zručnosti, ktoré sú kľúčové pre ich rozvoj. Zameraná bola na empatiu, schopnosť vyjadriť city, kriticky myslieť a reflektovať. Téma mamy bola pre mojich žiakov blízka, a preto bolo jednoduché ich motivovať. Vidieť ich autentické reakcie bolo pre mňa zaujímavé a lepšie som ich mohla spoznať. Veľmi si cením ich hodnotenie, ktoré ma ako učiteľku posúva ďalej. Ale aj žiakov, pretože vedia, že sa môžu slobodne vyjadriť. Reflexia je pre mňa užitočná na a po každej hodine.

Michaela Radačovská
triedna učiteľka 1.A

Čo by si **Sherlock Holmes** objednal na internete?

Aké videá by si pozerala **Pippi Dlhá Pančucha**?

Aké reelsko by uverejnil **Harry Potter**?

PROJEKTY a KONFERENCIE, ŠKOLSKÉ MÉDIÁ

SCAN ME

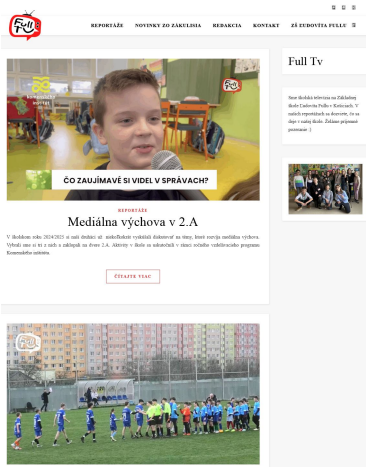

INŠPIRÁCIE

digiQ
DIGITÁLNE DOBRO
PRAKTICKÉ AKTIVITY K PREVENCII KYBERŠIKANOVANIA
METODICKÁ PRÍRUČKA (NIELEN) PRE ROVESNÍCKE VZDELÁVANIE

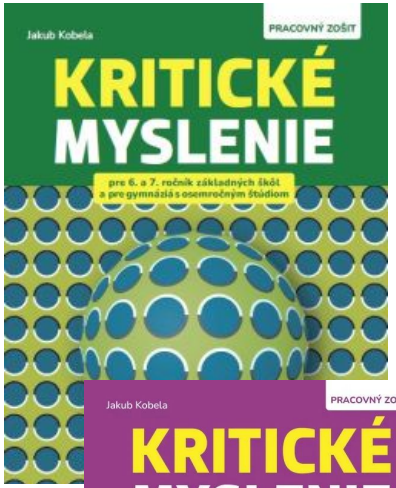
Jakub Kobela
PRACOVNÝ ZOŠIT
KRITICKÉ MYSLENIE
pre 6. a 7. ročník základných škôl a pre gymnáziá s osemročným štúdiom

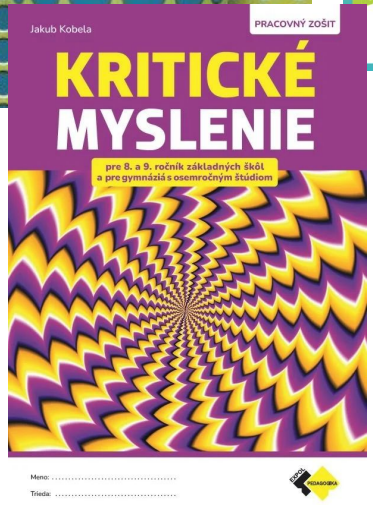
Jakub Kobela
PRACOVNÝ ZOŠIT
KRITICKÉ MYSLENIE
pre 8. a 9. ročník základných škôl a pre gymnáziá s osemročným štúdiom
Meno:
Trieda:

Príručka pre rodičov & opatrovníkov:
Ako vychovať tínedžerov, ktorí sú v digitálnom svete zdatní & opatrní
BEZPEČNE & ROZUMNE
TVOJ DIGITÁLNY ŽIVOT

KONIEC KLAMSTVÁM
FAKE OVER

PRÍRUČKA AKTIVÍT
SPOLOČNE O KRITICKOM MYSLENÍ
Príručka je súčasťou projektu v ročnom vzdelávacom programe Komenského inštitútu.
Realizované v Základnej škole Ľudovíta Fullu v Košiciach.
komenského inštitút